«БЕКІТЕМІН»
Темірбек Жүргенов атындағы
Қазақ ұлттық өнер академиясы
Қабылдау комиссиясының төрағасы
__________ А. Жудебаев
(2026 жылғы 30 сәуірдегі
Ғылыми кеңес отырысының
№10 хаттамасы негізінде)

7М02166 – «ТЕАТР РЕЖИССУРАСЫ» БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША МАГИСТРАТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы, 2026 ж.

1. ӘЗІРЛЕНДІ

Кульсеитова М.А. – PhD, Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының «Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының аға оқытушысы.
Қажнабиева Б.А. – «Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасы меңгерушісінің м.а.
Қарамолдаева Д.О. – педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор, «Музыкалық театр» кафедрасының меңгерушісі.

2. ТАЛҚЫЛАНДЫ

Актер шеберлігі және режиссура кафедрасының отырысында.
Хаттама № 9 «03» 04 2026 ж.
«Актер шеберлігі және режиссура»
кафедрасы меңгерушісінің м.а. ____________________ Қажнабиева Б.А.

1. КЕЛІСІЛДІ

Ғылыми жұмыс жөніндегі проректор ____________________ Халықов К.З.

«06» 04 2026 г.

Ғылыми кадрлар даярлау
бөлімінің басшысы ____________________ Кульшанова А.А.

«06» 04 2026 г.

Магистратураға қабылдау емтиханының бағдарламасы жоғары білімнің алдыңғы деңгейінің (бакалавриаттың) білім беру бағдарламалары көлемінде әзірленді.

7M02166 – «Театр режиссурасы» білім беру бағдарламасы бойынша магистратураға қабылдауға төмендегі бағыттар бойынша жоғары білімі бар тұлғалар жіберіледі:

В023 – Режиссура, арт-менеджмент 6В02106 – Театр режиссурасы

В027 – Театр өнері 6В02192 – Актерлік өнер

Артықшылық беріледі:

- бейін бойынша кәсіби еңбек өтілі бар;
- бейін бойынша ғылыми жарияланымдары, ғылыми-зерттеу жұмыстары конкурстарының жүлделері мен жүлделі орындары бар;
- бейінге сәйкес елеулі театрлық қойылымдардың режиссерлері, халықаралық және республикалық шығармашылық байқаулардың жүлдегерлері мен лауреаттары;
- шет тілін (ағылшын тілін) еркін меңгерген тұлғалар.

Бейіндік магистратураға осы бағыт бейіні бойынша кемінде 5 жыл еңбек өтілі бар, өз жетекшілігімен жүзеге асырылған қойылымдары және әртүрлі марапаттары бар мамандардың құжаттары қабылданады.

I. 7M02166 – «ТЕАТР РЕЖИССУРАСЫ» МАГИСТРАТУРА БАҒДАРЛАМАСЫНА ТҮСУШІЛЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН НЕГІЗГІ ТАЛАПТАР

1. Магистратураға түсушінің:

Түсінігі болу керек:

- өзінің болашақ кәсібінің мәні мен әлеуметтік маңызын, театр мен мәдениет саласындағы кәсіби қызметтің ерекшеліктерін, практикалық пәндердің ролін және олардың көркем туынды жасаудағы өзара байланысын;
- әлемдік және отандық мәдениет, театр, кино, музыка және бейнелеу өнерінің негізгі даму кезеңдерін, сондай-ақ өнердегі қазіргі заманғы үрдістерді;
- режиссерлік талдау теориясын және көркем әдебиет туындыларын – драматургияны, прозаны, поэзияны – сахналық жүзеге асыру практикасын, инсценировка негіздерін;

- қойылымдық қызметте қолданылатын заманауи технологияларды, техникалық құралдар мен аспаптарды;
- мәдени индустриялардың қызмет ету ерекшеліктерін және олардың аясында кәсіби өзін-өзі жүзеге асыру мүмкіндіктерін.

Білу керек:
- театр өнерінің негізгі көркемдік, мәдениеттанулық және эстетикалық қағидаттарын;
- театрдың және шығармашылық ұжымның құрылымын, қойылымдық үдеріс қатысушыларының функцияларын;
- спектакль қоюдың кезеңдерін және дайындық үдерісті ұйымдастыру әдістемесін;
- режиссураның теориялық және практикалық негіздерін, режиссерлік талдау әдістерін;
- сахналық туындыны жасаудың әдістері мен технологияларын;
- актер шеберлігінің негіздерін және режиссер мен актердің өзара әрекет ету ерекшеліктерін.

Түсіну керек:
- сахналық бейне мен көркемдік ой-түйін жасалу заңдылықтарын;
- театрдың көркемдік-бейнелік құралдарының спецификасын;
- сахналық бейне жасаудағы пластикалық тілдің ерекшелігін;
- әдеби материалды сахналық кеңістікте интерпретациялау ерекшеліктерін;
- режиссерлік ой-түйін аясында ұжымдық шығармашылық жұмыс жағдайында жүзеге асыру принциптерін;
- кәсіби этиканың және коммуникацияның шығармашылық үдерістегі маңызын.

Меңгеру керек:
- режиссерлік жұмыс пен қойылымдық үдерісті ұйымдастырудың практикалық дағдыларын;
- драматургиялық материалды талдау және режиссерлік концепцияны әзірлеу әдістерін;
- актерлермен, қойылымдық құраммен және техникалық қызметтермен жұмыс істеу дағдыларын;
- театрда қолданылатын заманауи техникалық құралдар мен цифрлық технологияларды;

- шығармашылық жобаларды өз бетінше әзірлеу және жүзеге асыру дағдыларын;
- кәсіби өсудің тәсілдері мен жаңа практикалық білімдерді меңгеру жолдарын.

Құзыретті болу керек:

- практикалық режиссура, драматургия және актер өнері саласында;
- театр мен сахналық өнердің қазіргі даму бағыттары саласында;
- кәсіби қызметте заманауи технологияларды қолдануда;
- театрлық және мәдени жобаларды ұйымдастыру және жүзеге асыруда;
- кәсіби орта талаптарына бейімделуде және шығармашылық индустрияларда жұмыс істей білуде.

2. **Қабылдау емтиханы** «Магистратура мен PhD докторантураға қабылдау қағидаларына» сәйкес мыналарды қамтиды:

- коллоквиум;
- жоба қорғау (жоба «Театр режиссурасы» бағыты бойынша еркін тақырыпта орындалады).

II. ПӘНДЕР АТАУЛАРЫ, НЕГІЗГІ БӨЛІМДЕРІ ЖӘНЕ ДАЙЫНДЫҚҚА АРНАЛҒАН СҰРАҚТАР

1. «Режиссура»

Дайындыққа арналған сұрақтар

1. Спектакль композициясының жүйе ретіндегі құрылымы: ұйымдастыру қағидаттары және олардың сахналық шешімде жүзеге асырылуы.
2. Театр әлеуметтік институт ретінде: режиссерлік тәжірибеде қоғамдық мәселелердің көрініс табуы мен түсіндірмесі.
3. Іс-әрекет – сахналық өнердің басты көркемдік-бейнелік құралы.
4. Мизансцена режиссерлік ойды жеткізудің құралы ретінде.
5. Режиссер мамандығының тарихи қалыптасуы.
6. К.С. Станиславский жүйесіндегі «түпкі мақсат» пен «әрекет арқауы» қағидаттары.
7. Спектакльдің музыкалық шешімі.
8. Пьесаның бастапқы оқиғасы ұсынылған жағдайларды түсінудің кілті ретінде: режиссерлік талдаудың теориясы мен практикасы.

9. Театрлық атмосфераны жасауда көркемдік безендірудің (сценографияның) маңызы.
10. Музыка мен дыбыстың режиссерлік шешім жүйесіндегі орны: спектакльдің драматургия элементі ретіндегі акустикалық кеңістік.
11. Пьесаны режиссерлік талдау.
12. Инсценировка – әдеби материалды түрлендіру түрі ретінде: тәсілдері, қағидаттары және режиссерлік стратегиялары.
13. Репетиция кезеңінде режиссердің актермен жұмыс істеуі: әдістемелер, психофизикалық үдерістер және өзара әрекет үлгілері.
14. К.С. Станиславскийдің театр этикасы туралы ілімі.
15. Дайындық кезеңінде режиссердің актерлермен жұмыс жүргізуі.
16. Спектакльдің көркемдік-декорациялық безендірілуі.
17. Спектакльдің идеялық-көркемдік ойы.
18. Заманауи театрда режиссерлік тәжірибеге цифрлық технологиялардың әсері.
19. Режиссерлік ой-түйін және оның сахнада жүзеге асырылуы.
20. Қозғалыстың көркемдік мәнерлілігі: театр сахнасындағы бидің ролі.
21. Драматургиядағы идеялық-тақырыптық талдаудың маңызы.
22. Қақтығыс – режиссура теориясының негізгі ұғымы ретінде: түрлері, қызметі және сахнада жүзеге асыру жолдары.
23. «Ақылмен барлау» және пьесаны режиссерлік талдау.
24. Пьесаны талдау спектакльдің режиссерлік ойын қалыптастырудың негізі ретінде: теория мен тәжірибенің өзара байланысы.
25. Қостілді (билингвалды) спектакльге режиссерлік көзқарас: сахналық әрекетте тілдік және мағыналық теңгерімді ұйымдастыру.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Рахимов, Ә. Режиссер шеберлігі [Мәтін] : оқу құралы / Әубәкір Рахимов. – Алматы : Т. Жүргенов атындағы ҚҰӨА, 2015. – 278 б. – ISBN 978-601-265-210-9.
2. Театр атаулары мен ұғымдардың қысқаша сөздігі [Мәтін] / құраст. Рахимов С.Ә. – Алматы : Қазақ университеті, 2021. – 206 б. – ISBN 978-601-04-4943-5.
3. Кнебель, М. О действенном анализе пьесы и роли [Текст] / М. Кнебель. – М. : ГИТИС, 2018. – 216 с. – ISBN 978-5-91328-269-9.
4. Сценическое действие [Текст] : сборник / сост. Ливнев Д.Г. – М. : ГИТИС, 2018. – 178 с. – ISBN 978-5-91328-249-1.

5. Станиславский, К.С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания [Текст] : дневник ученика / Константин Сергеевич Станиславский. – СПб. : Азбука, Азбука-Аттикус, 2017. – 512 с. – ISBN 978-5-389-09549-6.
6. Искусство режиссуры за рубежом. Первая половина XX века [Текст] : хрестоматия / Гительман Л.И., Максимов В.И. – 2-е испр. – СПб. : СПбГАТИ, 2015. – 320 с. – ISBN 5-88689-102-7.
7. Захава, Б.Е. Мастерство актера и режиссера [Текст] : учебник / Б.Е. Захава ; под ред. П.Е. Любимцева. – 6-е изд. – СПб. : Лань, 2013. – 432 с. – ISBN 978-5-8114-1575-5.
8. Сахновский, В.Г. Мысли о режиссуре [Текст] : учебное пособие / В.Г. Сахновский. – СПб. : Лань, Планета Музыки, 2018. – 252 с. – ISBN 978-5-8114-26583-4.
9. Судакова, И.И. От этюда к спектаклю. Уроки мастера [Текст] : учебное пособие / И.И. Судакова. – М. : ГИТИС, 2014. – 126 с. – ISBN 978-5-91328-148-7.
10. Театр. Актер. Режиссер [Текст] : краткий словарь терминов и понятий / сост. Савина А. – СПб. : Лань, Планета Музыки, 2018. – 352 с. – ISBN 978-5-8114-0952-5.
11. Зверева, Н.А. Словарь театральных терминов (создание актерского образа) [Текст] : учебное пособие / Н.А. Зверева, Д.Г. Ливнев. – М. : ГИТИС, 2014. – 136 с. – ISBN 978-5-91328-160-9.

2. «Сахна тілі»

Дайындыққа арналған сұрақтар

1. «Сахна тілі» пәнінің нысаны және оны оқытудың негізгі ерекшеліктері.
2. Қазақ театр өнерінде сахна тілінің пайда болуы мен қалыптасу кезеңдері.
3. Сахнадағы әрекетті сөз арқылы серіктеске ықпал ету.
4. Автор мәтініндегі астарлы мағынаны ашу және оны көрерменге жеткізу.
5. Орфоэпия заңдылықтарының әдеби тілге әсері.
6. Артикуляциялық жаттығулар арқылы актердің дикциясын шыңдау.
7. Болашақ актер шығармашылығында тыныс алудың маңызы.
8. Сөйлеу аппаратының құрылысы мен жұмыс істеуінің негізгі қағидаттары.
9. Сөйлеу техникасын меңгерудің маңызы.
10. Сөздің мағыналық негізгі ой өзегін таба білу.
11. Дыбыстың өткірлігі мен тазалығы.

12. Шығармадағы оқиғалар ағымын анықтау.
13. Сөз бен сөйлеуді жетілдіруде фольклорлық мәтіндерді пайдаланудың ерекшеліктері.
14. Пауза және оның түрлері.
15. Дауыс регистрлері.
16. Актер дауысының мүмкіндіктерін дамыту.
17. Классикалық драматургиялық шығармадағы монологпен жұмыс.
18. Ақ өлеңмен жазылған классикалық драматургиямен жұмыс істеудің ерекшелігі.
19. Прозаикалық шығармадағы кейіпкер монологы.
20. Мысал жанрының бүгінгі күнмен үндестігі.
21. Поэзияны оқу ерекшеліктері.
22. Эпос пен жырларды оқу тәжірибесінің актерлік шығармашылыққа әсері.
23. Шығарманың басты оқиғасын ашу.
24. Ішкі монолог.
25. Сөйлеу кезінде сөйлемдегі бастауыш пен баяндауышты дұрыс айырып, мәнерлеп жеткізу.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Тұранқұлова Д. Сахна тілі (Мәтін) Т4: оқулық / Дариға Тұранқұлова.- Алматы: Білім. 2016-216б+8б ISBN 978-9965-09-883-3
2. Тұранқұлова Д. Сырлы сөз - сахна сәні (Мәтін) Т3: оқу құралы Дариға Тұранқұлова- Алматы: Білім, 2016-192 б,48- ISBN 978-9965-09-884-0:
3. Тұранқұлова Д. Көркемсөз оқу шеберлігі (Мәтін) Т2: оқу құралы / Дариға Тұранқұлова- Алматы: Білім, 2016-234 б,48- ISBN 978-9965-09-882-6
4. Тұранқұлова Д. Сахна тілі (Мәтін). ТА: оқу құралы / Дариға Тұранқұлова ,- Алмат: Білім, 2016-214 б,+8 ISBN 978-9965-09-881-9:
5. Тұранқұлова Д. Сахна тілі (Мәтін). Т1: оқу құралы 2016 - 214б,
6. Омарбаева М.С. Сахна тілі (Мәтін): Оқу құралы / Майра Смағұқызы Омарбаева.- Алматы: Т.Жүргенов атын. ҚазҰӨА. 2019.-226 б, ISBN 978-601-265-282-6
7. Әбзелбаев М.Н. Радио және теледидар дикторының тіл техникасы (Мәтін): Оқу құралы / М.Н. Әбзелбаев. – Алматы: Зумар, 2012-208 б. ISBN 978-601-7035-01-3
8. Васильев Ю.А. Сценическая речь ритмы и вариации (Текст): Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб: СПбГАТИ, 2009.- 416с+нл. ISBN 978-5-88689-065-5

9. Васильев Ю.А. Сценическая речь: ощущение- движение- Звучание. Вариация для тренинга (Текст): Учебное пособие / Ю.А. Васильев.-2-е издания. – СПб: СПбГАТИ 2012-342 с. ISBN 978-5-88689-077-8:
10. Черная Е.И. Основы сценического речи фонационального дыхание и голос: Учебник
11. Е.И. Черная. – СПб: Лань, Планета Музыки: 2016-76и ии (+ DVD).- (сценическая литература). ISBN 978-5-8114-1322-5, ISBN 978-5-91938-051-1
12. Ұлттық театр өнеріндегі сахна тілінің орны- А.Ы. Жұмаш/ Могнография – 2020 ж.
13. 13.К.Бельжанова Сахна тілі Монолог: Оқу құралы/ Алматы: ARDA 2021.- 176+16 б. ISBN 978-601-7355-48-7

3. «Пластика өнері»

Дайындыққа арналған сұрақтар

1. Пластикалық қозғалыс және оның актердің кәсіби дайындығы жүйесіндегі негізгі міндеттері.
2. Би пәндері және олардың актердің кәсіби қалыптасу жүйесіндегі маңызы.
3. Сахнадағы физикалық мінез-құлықты айқындайтын негізгі факторлар.
4. Пластика – театр өнерінің негізгі құралдарының бірі ретінде.
5. Болашақ актерді тәрбиелеудегі И.Э. Кохтың педагогикалық қағидаты.
6. Драмалық спектакльде би пластикасын қолданудың маңызы.
7. Сахналық кеңістіктегі мизансцена мен ракурс.
8. Драмалық спектакльдегі қол қимылының көркемдік мүмкіндіктері және сахналық бейне жасаудағы қызметі.
9. Ым-ишара – сахналық пластиканың құрамдас бөлігі ретінде.
10. «Сахналық қозғалыс негіздері» пәніндегі техника қауіпсіздігі.
11. Еуропалық қылыштасу мектебіндегі қорғаныс пен шабуылдың негізгі элементтері.
12. Қылыштасу мектебіндегі қорғаныстың сегіз түрі.
13. Актердің екпін-ырғақ, мінез-құлқының сахнадағы бейненің ішкі және сыртқы әрекетіне әсері.
14. «Сахналық қылыштасу негіздері» пәнінің педагогикалық міндеттері.
15. Спектакль қозғалыс сипаты мен қойылым стилінің өзара байланысы.
16. Еуропалық тарихи костюм элементтері актердің пластикалық мінез-құлқына әсер етуші фактор ретінде.

17. Актер шеберлігі жүйесінде ым-ишараның маңызы және көркем бейне жасаудағы ролі.
18. Заманауи қазақстандық спектакльдерде би пластикасының ролі.
19. Бес қазақ қаруының (қамшы, қылыш, садақ, найза, балта) сахналық қолданылуы және көркемдік маңызы.
20. «Сахналық шайқас» пәнінде техника қауіпсіздігін сақтай отырып, сахналық шындықты жасаудағы жасандылық пен көркемдіктің арақатынасы.
21. «Сахналық қозғалыс негіздері» пәнін оқытудың міндеттері.
22. Сахналық кеңістіктің орындаушының би-пластикалық көркемдік шешіміне әсері.
23. Қозғалыс координациясы және оның актер шеберлігі негізгі міндеттері.
24. Сахналық бейненің пластикалық шешімі.
25. Болашақ кәсіби актердің би дайындығының негізгі кезеңдері.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Құлбаев, А.Б. Сахна сайысы өнері : Оқулық / Аман Бекенұлы Құлбаев.- 2-ші басылым.- Алматы: New book, 2018.- 224б.
2. Құлбаев, А.Б. Сырлы сезімнің сыртқы иірімдері : монография І кітап / А.Б. Құлбаев.- 2-ші басылым.- Алматы: New book, 2018.- 282 б.
3. Құлбаев А.Б. «Сахна қозғалысы негіздері» Алматы «New book» 2018 ж.
4. Құлбаев А.Б.«Актер шеберлігі» Алматы «New book» 2018 ж.
5. Құлбаев, А.Б. Сахнадағы сымбаттылық : монография / А.Б. Құлбаев.- Алматы: Қазақ университеті, 2015.- 374 б.
6. Кох И. Э. Основы сценического движения.- СПб.: Планета музыки, Лань, 2013.- 512 с.: ил.
7. Малашевская, Е.А.Классический танец для начинающих. [Текст]: Мастер - класс балетного урока / Е.А. Малашевская, Н.А. Александрова.- СПб.: Лань, Планета Музыки, 2014.- 64с.- (специальная литература).
   ISBN 978-5-8114-1678-3 ISBN 978-5-91938-142-6
8. Бахарова Г.Г., Даулеткулова Г.А. «Танец. Разминка» Учебно-методическое пособие. Изд-во: КазНАИ Алматы, 2016.
9. Шанкибаева А.Б., Бахарова Г.Г., Даулеткулова Г.А. «Танец» Учебно-методическое пособие Алматы, 2018.